

Misericòrdia per damunt de justícia

Vint-i-quatrè durant l'any © Mots per a la família - Jordi Castellet

La catequista va passar el vídeo de dibuixos de la història del fill pròdig (Lc 15,11-32). Aleshores demana als catequitzants: «al final de tot, qui va ser el qui més va patir?» El nen més espontani va alçar la mà i cridà: «el vedell!» Els riures i la tabola estaven servits. Qui diríem nosaltres?

De fet, es tracta d'una història de patiments humans, on se'ns reflexa que l'amor està tenyit de sofriment, de patiment pels altres. Qui molt estima, més pateix. Un adagi català ens recorda que qui molt estima, molt fa patir. És veritat, una i l'altra. El fill gran, de comportament fariseu, pateix perquè és un gran gelós, sent enveja al grau superlatiu. Viu com de la festa del perdó i de altre que Déu mateix. El fill del pare. En la distància, complicat. La felicitat que no existís –*etsi Deus non* convergeix en depressió, un criat, no sap contagiar-se l'amor del pare, que no és petit pateix perquè s'allunya tot esdevé més difícil i esperava vivint com si Déu *daretur* (Grotius, +1645)- es tristesa i desesperança.

Hi ha, doncs, tres paràbola del fill pròdig: el petit se'l retrata com a un s'avorreix fàcilment, ho ha adolescent. Arrabassa manies. Desitja els béns; compromís. Aleshores, món, però malgasta tot el primogenitura, vivint com

els pecadors, perquè en el pecat malgastem la nostra humanitat divina. El dret que obtenim en néixer de nou en el baptisme pot ser lapidat per un plat de lleties.^{Gn 25,34} El pecat ens enganya prometent-nos una vida de felicitat, de satisfacció i d'emoció però, a la fi, se'n surt en la misèria, la insatisfacció, la depressió i la pèrdua del sentit de la dignitat que ens pertanyia com a fills estimats de Déu. La bona notícia, però, és que, amb Jesucrist, aquesta sotsobra del pecat no esdevé definitiva. Sempre subjau la veu de la consciència en l'interior, que convida a tornar a casa del pare, en llibertat, per a retrobar-lo satisfactòriament.

El pare sembla el personatge principal. La paràbola de Jesús el dibuixa tan amorós, tan tou, tan pare pedaç que li concedeix al fill petit el que volia. De fet podem admetre que, d'aquesta forma, fins i tot fa mal al seu fill. Per contra, conservem la imatge de Déu com algú molt sever, exigent, sempre disposat a marcar els límits. Aquesta idea resta molt lluny de les imatges que ens deixa Jesús en les seves paràboles, com en aquesta. Aquí el Pare es presenta com algú que mostra un amor molt tendre envers els seus fills; sempre està disposat a perdonar, a acollir, a tornar a començar. Ell no hi guanya res en el càstig o en el mal dels altres, molt menys en el dels seus fills. Per aquest motiu es pot ben dir que Jesús ha vingut a transmetre la veritable imatge de Déu. Si és així, doncs, com Déu es relaciona amb nosaltres, llavors podrem entendre com Déu posseeix la qualitat de l'amor tendre de la mare, així com de la fermesa i resistència de l'amor del pare. Per a res no es tracta d'algú dur i taxatiu.

El personatge del fill gran ens resulta sorprenent. Arriba al final de la història. Si es vol descriure el fill gran en una paraula es podria dir que és tot un cavaller. Ell és home d'honor, sòlid, treballador, constant, disciplinat, sobri, educat, algú que hom voldria com a soci, com a company, no sé si per amic. Del fill gran en veiem les virtuts, però també els vicis de la moralitat de classe mitjana. Quins són els vicis de la moral de classe mitjana? L'arrogància de creure's millor que els altres, la intolerància cap a aquells que no compleixen amb les normes, falta de sensibilitat i manca d'esperit de perdó. El fill gran presenta aquests vicis en el moment que es nega a rebre al seu germà perdut i trobat, malgrat que el pare li dona l'explicació i rebla amb la invitació al banquet. Per al gran, es tracta d'una qüestió de justícia. Per al pare, es tracta d'egocentrisme, de la manca de voluntat per a perdonar de veritat. Hom té la sensació que el fill gran exigeix al pare justícia, com si li digués: «tu estàs en deute amb mi perquè jo ho faig tot bé i al peu de la lletra, tal i com està manat.» Es tracta d'una alteració de la conducta, de la síndrome del fill gran.

Als Estats Units, el 3 de febrer de 1998, es va executar Karla Faye Tucker, acusada d'assassinat. Al cap dels anys s'havia penedit de tan execrables accions i havia demanat perdó a les víctimes. El dia previst de la seva execució hi havia dos grups de gent fora de la presó d'alta seguretat a Huntsville, a l'estat de Texas. El primer grup protestava per l'execució, resaven per la rea. Demanaven amor i misericòrdia. L'altre grup, que exigia que es complís la sentència, va acabar cridant i burlant-se'n quan va ser penjada. Misericòrdia o justícia, quina és la veritable actitud que brolla de la paràbola? A cadascú li pertoca de decidir.